

КАФЕДРА історії української та зарубіжної музики

СИЛАБУС

ІТАЛІЙСЬКА МУЗИКА ХХ-ХХІ СТОЛІТЬ

(НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ)

Освітній рівень	I, освітньо-професійний
Ступень освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	ОП «Оркестрова майстерність», ОП «Сольне інструментальне та вокальне виконавство», ОП «Хорове та оперно-симфонічне диригування», ОП «Музикознавство та композиція»

Курс	4
Семестр	7
ECTS	3
Аудиторних годин	32
Лекції	22
Семінари	10
Практичні	-
Індивідуальні	-
Самостійна робота	58
Семестровий контроль	залік

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Кордовська Поліна Анатоліївна, доктор філософії, старший викладач кафедри загального та спеціального фортепіано
Профіль викладача	<ul style="list-style-type: none">• https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=by7sAp0AAAAJ• http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/general-and-specialized-piano/Kordovska.pdf
e-mail	polina.kordovskaya@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Італія багато століть утримувала статус центру європейської музичної культури. Будь-яка розмова про хорову музику доби Ренесансу, інструментальні жанри доби Бароко чи оперу ХІХ століття неможлива без згадки імен низки італійських композиторів, які давно стали хрестоматійними. Але що ж було далі? Мета даного курсу – познайомити слухачів із етапами розвитку італійської музики ХХ–ХХІ століть та творчістю найважливіших італійських композиторів зазначеного періоду. Особлива увага приділена постаті **Сальваторе Шарріно** – одного з найвідоміших та найбільш виконуваних італійських композиторів сучасності. Курс розроблено з використанням результатів власної наукової діяльності розробниці.

Курс є орієнтованим на студентів ІV курсу спеціалізації 025 – Музичне мистецтво та базується на знаннях та компетентностях, отриманих під час вивчення історії світової музичної культури. Здобувач повинен: *знати* періодизацію музики ХХ століття, основні стильові напрямки зазначеної доби та їх представників; *вміти* встановлювати відповідності та відмінності, узагальнювати інформацію; володіти навичками аналізу музичного тексту та музикознавчої літератури.

У результаті проходження курсу здобувачі освіти повинні *знати*:

- історичні та культурні умови розвитку італійської музики ХХ–ХХІ століть;
- етапи розвитку італійської музичної культури ХХ–ХХІ століть;
- стильові напрямки, представлені у італійській музиці зазначеного періоду;
- центри розвитку італійської музики ХХ–ХХІ століть;
- головних представників італійської музичної культури ХХ–ХХІ століть (біографічні відомості та основні твори).

Уміти:

- пояснити специфіку історичного розвитку італійської музики ХХ–ХХІ століть;
- аналізувати сучасні партитури.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема,

загальні компетенції:

- ЗК1.** Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК7.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК8.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК9.** Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК12.** Здатність працювати автономно.
- ЗК15.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові) компетенції:

- СК3.** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4.** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.
- СК5.** Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні

досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. Італійська музична культура XX–XXI століть.

1.1. Історичні та культурні умови розвитку італійської музики XX століття.

1.2. Опера vs інструментальна музика: Джан Франческо Маліп'єро, Ільдебрандо Піцетті, Отторіно Респігі та Альфредо Казелла.

1.3. На шляху до додекафонії: Луїджі Даллап'іккола і Гофредо Петрассі.

1.4. Італійці і Дармштадт: Бруно Мадерна, Луїджі Ноно, Лучано Беріо.

1.5. Нові імена: італійська музика межі XX–XXI століть.

Змістовий модуль 2. «Вулкан, який видно здалеку»: творчість Сальваторе Шарріно у контексті музичного мистецтва останньої третини XX – початку XXI століть.

2.1. Сальваторе Шарріно як «композитор-шукач». Життєвий та творчий шлях митця.

2.2. Оперна творчість Сальваторе Шарріно: від зінгшпіля до невидимого дійства.

2.3. «Luci mie traditrici» («Мое зрадливе світло») Сальваторе Шарріно: музичний текст доби Ренесансу у сучасній опері.

2.4. *Azione invisibile* як засіб налаштування слуху. Невидиме дійство «Lohengrin»: Сальваторе Шарріно у діалозі з Ріхардом Вагнером.

2.5. Інструментальна музика Сальваторе Шарріно. П'ять сонат для фортепіано: «Музичний квест» чи апологія емансипованого звуку?

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські заняття та самостійна робота, есе, презентація.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger, ZOOM, завантажуються на платформу Moodle тощо.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
64–74	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано зможливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти.

90–100–A – відмінно – володіє повним обсягом знань курсу; повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє фаховою термінологією; ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; вміє аналізувати та проводити аналогії, переконливо аргументує свою думку;

82–89–B – добре – уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання; аналізувати особливості розвитку італійського музичного мистецтва означеного періоду; визначати стильові риси та специфіку творчості певного композитора;

75–81–C – добре – досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує; загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає неточності;

64–74–D – задовільно – не розкриває зміст теоретичного матеріалу; не розуміє, або не до кінця розуміє значення спеціальних термінів, допускає помилки у їх вживанні; теоретичні положення не ілюструє конкретними прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повно використовує теоретичні знання;

60–63–E – задовільно – вирішує поставлені завдання фрагментарно; демонструє задовільний рівень знань, не орієнтується у конкретних фактах та зразках музики;

35–59–FX – незадовільно (з можливістю повторного складання) – має поверхові уявлення про італійську музичну культуру XX–XXI століть, допускає помилки у визначенні авторів творів тощо, демонструє відсутність теоретичних знань.

0–34–F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – демонструє відсутність уявлень про музичне мистецтво італійську музичну культуру XX–XXI століть.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни є можливою участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика викладання дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» (<http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/PolozhennyaAkademDobrochesnist.pdf>) та «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ХНУМ імені І. П. Котляревського» (<https://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/KodeksAkademDobrochesnosti.pdf>).

Рекомендована література

- Кордовська П. Західноєвропейська новітня музика у мистецькому просторі сучасної України (на прикладі творчості С. Шарріно). *Художня культура. Актуальні проблеми*. Вип. 16. 2020. С. 125–129.
- Кордовська П. А. Італійська співачка Дейзі Луміні як інтерпретаторка новітньої музики. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Вип. 56. 2020. С. 253–266.
- Кордовська П. Марнота марнот : у пастці нескінченного очікування, або Рефлексії на твір «Vanitas» Сальваторе Шарріно. *Музика : український інтернет-журнал : веб-сайт*. 2022. URL: <http://mus.art.co.ua/marnota-marnot-u-pasttsi-neskinchennoho-ochikuvannia-abo-refleksii-na-tvir-vanitas-salvatore-sharrino/>
- Кордовська П. А. Музика С. Шарріно на бетховенському фестивалі у Бонні: актуалізація класичної спадщини в сучасних мистецьких проєктах. *Аспекти історичного музикознавства* : зб. наук. ст. Вип. XXIII. Харків : ХНУМ, 2021. С. 209–223.
- Кордовська П. А. «Luci mie traditrici» С. Шарріно: музичний текст епохи Ренесансу у сучасній опері. *Аспекти історичного музикознавства* : зб. наук. ст. Вип. XIV. Харків : ХНУМ, 2018. С. 132–151.
- Павлишин С. Музика двадцятого століття. Львів : БаК, 2005. 230 с.
- Перейма О. Італійська опера після Другої світової війни. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2006. Вип. 3. С. 590–601.
- Перейма О. З. Італійська опера ХХ століття : основні тенденції і напрямки розвитку : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : / Львів. держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2007. 19 с.
- Перейма О. З. Італійська опера кінця ХХ століття : основні напрямки розвитку. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2006. № 9. С. 69–77.
- Пономаренко О. Музичні фестивалі у системі культурного життя Італії. *Культура і сучасність*. Вип. 1. 2017. С. 66–71.
- Тукова І. Звукопошукова тенденція у композиторській практиці другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. 2019. Вип. 3 (44). С. 56–69.
- Тукова І. Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох (XVII – початок ХХІ століття) : монографія. Харків : Акта, 2021. 453 с.
- Batovska O., Grebeniuk N., Savelieva H. Italian Vocal and Choral Music of the Twentieth Century as a Phenomenon of Artistic Traditions. *Journal of History Culture and Art Research*. 2020. Vol. 9 (4). Pp. 205–216.
- Ross A. *The Rest Is Noise: Listening to the Twentieth Century*, Farrar, Straus and Giroux, 2007.
- Sciarrino S. *Le figure della musica da Beethoven ad oggi*, Milano : Ricordi, 1998. 148 p.